

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/513/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4113221372
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4113221372.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Renáty Pátrovičovej v spore žalobcov: 1./ E. H., nar. XX.XX.XXXX, X./ Q. H., nar. XX.XX.XXXX, 3./ E. H., nar. XX.XX.XXXX, 4/ N. H., nar. XX.XX.XXXX, 5./ G. H., nar. XX.XX.XXXX, všetci bytom F., R. XX, žalobcovia v 1./ až 5./ rade zastúpení Mgr. Ľudovítom Paulovičom, advokátom so sídlom Lučenec, M. Rázusa 19, IČO: 45021996, proti žalovaným: 1./ G. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., L. XXX/XX, zastúpená STOKLASA & STOKLASOVÁ, s.r.o., so sídlom Nitra, Farská 25, IČO: 36856282, 2./ KOOOPERATÍVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance, Group, IČO: 00525441, so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, zastúpený JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného v 2./ rade proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 27. apríla 2016 č. k. 12C/212/2013-236, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výrokov I. až V. z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 27.04.2016 č. k. 12C/212/2013-236 pri právnom posúdení podľa § 11, § 13 ods. 1 až 3 Obč. zák., § 4 ods. 1, 2 zák. č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a čl. 19 ods. 2 Ústavy SR žalovaných v 1./ a 2./ rade zaviazal zaplatiť žalobcovi v 1./ rade sumu 16.500 eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných v rozsahu jeho plnenia (výroková časť I. rozsudku). Výrokovou časťou II. predmetného rozsudku súd zaviazal žalovaných v 1./ a 2./ rade zaplatiť žalobcovi v 2./ rade sumu 16.500 eur v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z žalovaných zaniká povinnosť druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia. Výrokovou časťou III. rozsudku boli žalovaní v 1./ a 2./ rade zaviazaní zaplatiť žalobcovi v 3./ rade takisto sumu 16.500 eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z žalovaných zaniká povinnosť druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia. Výrokovou časťou IV. uvedeného rozsudku boli žalovaní v 1./ a 2./ rade zaviazaní zaplatiť žalobcovi v 4./ rade sumu 16.500 eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z žalovaných zaniká povinnosť druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia. Výrokovou časťou V. uvedeného rozsudku boli žalovaní v 1./ a 2./ rade zaviazaní zaplatiť žalobcovi v 5./ rade sumu 16.500 eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z žalovaných zaniká povinnosť druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia. Vo zvyšnej časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy súd podaný návrh zamietol (výroková časť VI. rozsudku). O náhrade trov konania si súd prvej inštancie vymienil právo rozhodnúť samostatným uznesením (výroková časť VII. predmetného rozsudku).

2. Pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej, tak súd prvej inštancie s poukazom na závery vykonaného dokazovania dospel k tomu záveru, že žalovaná v 1./ rade svojim konaním výrazným spôsobom zasiahla do práva na ochranu osobnosti žalobcov, pričom súčasťou práva na súkromie a rodinný život je aj právo

na spolužitie s inými osobami, najmä členmi rodiny. Súdna prax za takýto zásah do súkromia považuje aj spôsobenie smrti niektorej z blízkych osôb, tak ako je tomu v prejednávanej veci. Je nepochybné, že žalovaná v 1./ rade rozvrátila život žalobcov, do ich rodiny bola vnesená trauma, bolesť, smútok, pričom samotná strata dieťaťa pre rodičov a brata pre súrodencov je nenapraviteľná, nezabudnuteľná a bude ich sprevádzať po celý zvyšok ich života. Vzťahy medzi neb. D. H. a žalobcami ako jeho rodičmi a súrodencami boli silné a intenzívne, pričom všetci až do predmetnej dopravnej nehody bývali v spoločnej domácnosti. Žalobca v 1./ rade v čase, kedy došlo k dopravnej nehode so smrteľným následkom pre jeho syna D., v spoločnej domácnosti s ostatnými členmi svojej rodiny nebýval, nakoľko si v tom čase odpykával výkon trestu odňatia slobody. Počas výkonu tohto trestu bol žalobca pravidelne navštevovaný žalobcami v 2./ až 5./ rade. Žalobcovia s neb. D. H. tvorili fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. V dôsledku smrteľnej nehody, žalobcovia v 1./ až 5./ rade prežívajú pocity smútku a nervozity. Stratili možnosť viesť s neb. D. H. rodinný život a od smrti tejto osoby sú ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z rodinných príslušníkov. Protiprávnym konaním žalovanej v 1./ rade tak došlo k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb, ktoré tvorili základ a samotný rámec života žalobcov v 1./ až 5./ rade. Týmto došlo k evidentnému zásahu do ich osobnostných práv. Vzniknutá trauma je z ich života fakticky neodstrániteľná. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Obč. zák., je samostatný právny prostriedok ochrany fyzickej osoby výnimočného charakteru, ktorého použitie prichádza do úvahy len v tých kvalifikovaných prípadoch, keď morálna satisfakcia sa nezdá postačujúca, pričom to je jediná podmienka priznania náhrady v peniazoch, pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu. Podmienka priznania náhrady nemajetkovej ujmy peňažnou formou je vždy podmienená individuálnymi okolnosťami daného prípadu (existencia závažnej ujmy). Túto závažnosť je potrebné posudzovať aj s poukazom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, ktoré vznikli. Titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovia v 1./, 2./ a 5./ rade požadovali, každý zaplatenie sumy 35.000 eur a žalobcovia v 2./ a 4./ rade, každý zaplatenie sumy 25.000 eur. Súd súhlasí, že došlo k vážnemu a výraznému zásahu od osobnostných práv žalobcov, avšak výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pri ktorej sa zohľadňuje závažnosť ujmy a okolnosti, na ktorých k takejto ujme došlo. Súd prvej inštancie pri zvážení všetkých okolností prípadu, s poukazom na citované zákonné ustanovenia rozhodol tak, že žalovaných v 1./ a 2./ rade zaviazal každému zo žalobcov v 1./ až 5./ rade zaplatiť sumu 16.500 eur, ako náhradu nemajetkovej ujmy, pričom vo zvyšku podanú žalobu (návrh) ako nedôvodnú zamietol. Samotní žalobcovia v pôvodne podanom návrhu sami takúto sumu určili (16.500 eur), zvýšenie tejto sumy z titulu nemajetkovej ujmy odôvodnili tým, že sa dozvedeli, že suma, ktorú pôvodne žiadali je nízka a že môžu dostať viac. S takouto argumentáciou a odôvodnením zvýšenia žalovanej sumy sa prvoinštančný súd nestotožnil. Ustanovenie § 13 ods. 2 Obč. zák., ohľadne výšky určenia nemajetkovej ujmy v peniazoch neustanovuje pre súd žiadne medze, avšak sumu 16.500 eur v prípade každého zo žalobcov považoval súd za primeranú, zohľadniac závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, ktorú v danom prípade považoval za závažnú, intenzívnu a stále pretrvávajúcu, nakoľko strata dieťaťa pre rodičov a strata brata pre súrodencov je neodstrániteľnou a nenapraviteľnou ujmou. Každému zo žalobcov priznal súd rovnakú sumu nerobiac pritom rozdiel medzi rodičmi a súrodencami, nakoľko z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že vzťahy medzi bratmi boli navzájom veľmi intenzívne, s poukazom na vzájomný vekový rozdiel trávili súrodenci spolu svoj voľný čas, chodili spolu do školy, trávili spolu víkendy, navzájom si pomáhali a žili v spoločnej domácnosti okrem brata N. (žalobca v 4./ rade). Neb. D. H. pomáhal svojej rodine a domácnosti aj finančne. Žalobcovi v 5./ rade bolo vyplatené poisťné z titulu bolestného a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, čo s prejednanou vecou nesúvisí. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom žalovaného v 2./ rade v tom smere, že náhradu za smrť príbuznej osoby je možné priznať iba pozostalému manželovi a nezaopatreným deťom, nakoľko v zmysle § 11 Obč. zák., každá fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti. Právoplatný trestný rozsudok vydaný OS Trnava dňa 17.06.2014 sp. zn. 30T/48/2014 právoplatný dňa 17.06.2014 konštatuje, že žalovaná v 1./ rade bola uznaná z prečinu usmrtienia D. H., keď ako vodička z nedbanlivosti spôsobila dopravnú nehodu, pri ktorej D. H. zomrel. Týmto bola preukázaná zodpovednosť žalovanej v 1./ rade za neoprávnený zásah do práv a ochranu osobnosti žalobcov, pričom zodpovednosť žalovanej v 1./ rade je zodpovednosťou objektívnou, bez ohľadu na zavinenie. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie výsluchom znalca B.. M. R.. Súd zobral do úvahy aj správanie samotnej žalovanej v 1./ rade, ktorá bola po nehode v zlom psychickom stave, lieči sa a nevie sa zmieriť s tým, že niekoho usmrtila. Žalobcom poskytla sumu 1.000 eur z titulu úhrady nákladov na pohreb. Súd vyhodnotil aj správanie samotného D. H. v čase predmetnej dopravnej nehody a dospel k tomu záveru, že táto osoba nijakým spôsobom nevyvolala a ani nezapríčinila dopravnú nehodu, ktorej sa stala obeťou. Pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy jednotlivým

žalobcom v 1./ až 5./ rade tak tu súd vyzdvihol primárnu funkciu takejto nemajetkovej ujmy, ktorou je funkciou satisfakčná, zmierňujúca nepriaznivé následky neoprávneného zásahu, pretože nemajetková ujma založená na porušení osobnostného práva sa vo všeobecnosti nedá ani odškodniť.

3. O trovách konania si súd prvej inštancie s poukazom na ust. § 151 ods. 3 vtedy platného OSP vymienil právo rozhodnúť v lehote 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

4. Proti tomuto rozsudku v časti výrokov I. až V. podal včas odvolanie žalovaný v 2./ rade, navrhujúc odvolaciemu súdu, aby rozsudok súdu prvého stupňa č. k. 12C/212/2013-236 zo dňa 27.04.2016 v celom rozsahu zmenil podľa § 220 OSP tak, že nárok žalobcov v 1./ až 5./ rade v celom rozsahu voči nemu zamietne. Pre prípad potvrdenia rozhodnutia okresného súdu, požiadal súd o pripustenie možnosti podať dovolanie, nakoľko v danom prípade ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Uznesením OS Nitra č. k. 12C/212/2013-76 zo dňa 17.12.2013 bolo rozhodnuté konajúcim súdom tak, že vedľajšie účastníctvo KOOOPERATÍVY poisťovne, a.s. Vienna Insurance, Group v konaní na strane žalovanej je neprípustné. Je toho názoru, že žalovaná v 1./ rade nemala právo podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa č. k. 12C/212/2013-76 zo dňa 17.12.2013 (uznesenie NS SR č. k. 1Cdo/77/2008). Právny názor vyjadrený v uznesení KS v Nitre č. k. 9Co/141/2014-86 zo dňa 30.06.2014 mal podstatný vplyv na konanie v tom zmysle, že prvostupňový súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku obmedzil na poukázanie na predmetné rozhodnutie a znovu sa nezaoberal právnym posúdením žalovaného v 2./ rade. Súd prvého stupňa sa s názorom žalovaného v 2./ rade nestotožnil a mal za to, že uzatvorená zmluva o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v sebe zahŕňa aj poistenie nemajetkovej ujmy a žalobcovia ako poškodení si môžu uplatniť svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy priamo proti poisťovni (uznesenie KS v Nitre č. k. 9Co/141/2014-86 zo dňa 30.06.2014). Takéto rozhodnutie je predčasné a postupom súdu prvého stupňa v tomto smere bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom Ani v jednom ustanovení poisťovnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ako aj všeobecných poisťovacích podmienok č. 705 nie je uvedené, že poisťovnou zmluvou resp. poistením je krytá náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z jednotlivých nálezov ÚS SR vyplýva, že súd musí ozrejmiť v odôvodnení rozhodnutia svoje myšlienkové pochody, spôsob hodnotenia dôkazov, skutkové zistenia a vyvodené právne závery takým spôsobom, aby výsledok rozhodovacej činnosti bol jasný, určitý a zrozumiteľný. Odvolací súd môže svoj skorší záväzný právny názor zmeniť. Žalovaný v 2./ rade disponuje informáciou, že NS SR v mesiaci apríl 2016 rozhodol v obdobnom prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom sa nestotožnil s právnou argumentáciou žalobcov, že nemajetková ujma sa má hrať z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Písomné vyhodnotenie tohto rozhodnutia ku dňu vypracovania podaného odvolania ešte nebolo zrealizované. V konaní došlo k porušeniu zásady „rovnosti zbraní“, keď bol zo strany súdu zamietnutý návrh na doplnenie dokazovania výsluchom znalca B. L. M. - R. na podiel spoluzavinenia vodiča motorového vozidla zn. H. Priznanú výšku nemajetkovej ujmy v sume 15.500 eur pre každého zo žalobcov považuje za neprimerane vysokú, pričom z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, akým spôsobom konajúci súd, tak ako tvrdí, zohľadnil správanie sa žalovanej v 1./ rade, keďže v určenej výške náhrady nemajetkovej ujmy v rámci žalobného návrhu, uvedené správanie sa premietnuté nebolo. Slovenská republika smernice č. 72/166 EHS z 24.04.1972, 84/5 EHS z 30.12.1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.05.2005, 90/232 EHS z 11.05.1990 ako členský štát nevníma tak, že predmetom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma. Rozsudok ESD zo dňa 24.10.2013 C-22/12 T./A. D. a R. T. na položenú prejudiciálnu otázku odpovedal tak, že čl. 3 ods. 1 prvej smernice, článok 1 ods. 2 druhej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v ust. § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z., podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poisťovnému krytiu, a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje, plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v Obč. zák. (§ 442 a nasl. Cit. zák.). Pod takto vymedzenú škodu zák. č. 381/2001 Z. z., neumožňuje zahrnúť aj náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ust. § 13 ods. 2 Obč. zák., pokiaľ sa tak v rámci poisťovnej zmluvy jej účastníci nadštandardne nedohodnú. Žalovaný v 2./ rade uvádza, že právo Európskej únie de iure neustanovuje všeobecnú záväznosť rozhodnutí súdov Európskej únie. Prejudiciálny rozsudok je záväzný spolu s výkladom alebo

posúdením platnosti práva EÚ záväzný pre vnútroštátny súd, ktorý prejudiciálnu otázku podal. Pre iné súdy uvedený rozsudok však záväzný nie je. Záverom poukázal na obsah judikátu NS SR v Bratislave č. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011.

5. Žalovaná v 1./ rade v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalovaného v 2./ rade uviedla, že je toho názoru, že odvolací súd by mal podanému odvolaniu žalovaného v 2./ rade v časti týkajúcej sa výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola priznaná žalobcom v 1./ až 5./ rade vyhovieť a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zmeniť, v ostatnej časti navrhla rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Súd mal v prípade každého zo žalobcov posudzovať závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy osobitne. V prípade žalobcu v 1./ rade zohľadniť to, že od r. 2010 nežil so svojim neb. synom D. v spoločnej domácnosti, pretože bol vo VTOS. V prípade žalobcov v 3./ až 5./ rade mal súd zohľadniť to, že išlo o plnoleté osoby vo veku, keď riešia vlastnú budúcnosť a zakladajú vlastné rodiny. Žalobca v 4./ rade mal v čase dopravnej nehody založenú rodinu, pričom z jeho družského pomeru pochádza aj mal. dieťa. S argumentom žalovaného v 2./ rade v tom smere, že predmetom poisťného krytia nie je nemajetková ujma nesúhlasí a poukazuje pritom na znenie čl. 3 ods. 1 smernice Rady 72/166 EHS, čl. 1 ods. 2 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS, ktoré sú pre Slovenskú republiku záväzné, ako aj na rozsudok ESD zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12.

6. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v častiach výrokov I. až V. procesným postupom podľa § 378 ods. 1 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), následne dospievajúc k tomu právnomu záveru, že podané odvolanie žalovaného v 2./ rade je v prevažnej miere uplatnených odvolacích dôvodov opodstatnené.

7. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 379 písm. c/ CSP odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadu, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 391 ods. 1 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

8. V danom prípade rozhodujúci o podanom odvolaní žalovaného v 2/ rade proti prvoinštančnému rozsudku zo dňa 27.04.2016 č. k. 12C/212/2013-236 odvolací súd dospel k tomu záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné v dôsledku procesného postupu v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť v častiach výrokov I. až V. a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odôvodnenie napadnutého rozsudku pokiaľ ide o zdôvodnenie pasívnej legitímácie žalovaného v 2./ rade a takisto aj pokiaľ ide o zdôvodnenie výšky nemajetkovej ujmy priznanej pre každého zo žalobcov v 1./ až 5./ rade pôsobí nepresvedčivo a je v rozpore s ust. § 220 ods. 2 veta tretia CSP. Na margo pasívnej legitímácie žalovaného v 2./ rade v tomto konaní súd prvej inštancie iba skonštatoval, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať úhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným zmluvným poistením motorového vozidla. Za tohto stavu, t. j. že právo umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je dôvodný záver, že náhrada nemajetkovej ujmy v takýchto prípadoch má byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Takto zaujatý právny názor prvoinštančného súdu, aj keď podstatne ovplyvnený záväzným právnym názorom odvolacieho súdu (uznesenie KS v Nitre č. k. 9Co/141/2014-86 zo dňa 30.06.2014 vydané v tejto prejednávanej veci) je podľa názoru odvolacieho súdu predčasný a nereagujúci na špecifiká danej veci. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že zdieľa ten názor, aby v pozícii žalovaného v 2./ rade vystupovala spoločnosť KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, avšak v ďalšom konaní bude povinnosťou prvoinštančného súdu pasívnu legitímáciu žalovaného v 2./ rade v tomto konaní náležite odôvodniť (§ 220 ods. 3 CSP) tak, aby nevykazovalo znaky arbitrárnosti a tým aj odňatia možnosti žalovanému v 2./ rade konať pred súdom. Na margo zrušujúceho uznesenia

KS v Nitre zo dňa 30.06.2014-86 je potrebné uviesť, že malo iba procesný charakter, pričom nebolo vydané vo veci samej a týkalo sa pripustenia vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovanej v 1./ rade. Pokiaľ ide o argumentáciu súdu prvej inštancie ohľadne dostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaného v 2./ rade, tak táto dostatočným spôsobom nereagovala na obsah vyjadrenia tohto žalovaného nachádzajúci sa na čl. 121-132 v tom smere, že by aspoň v základných rysoch ozrejnil, prečo pasívnu legitímáciu daného subjektu v pozícii žalovaného v 2./ rade považuje za danú a tým pádom sa nestotožňuje so stanoviskom žalovaného v 2./ rade obsiahnutom v predmetnom písomnom vyjadrení. V tejto súvislosti odvolací súd, resp. senát 5Co dáva do pozornosti svoje rozhodnutie sp. zn. 5Co/182/2013 zo dňa 24.09.2014, v ktorom okrem iného bolo konštatované, že súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkové, ale aj ujmy nemajetkové, odškodňujúce sa v peniazoch. Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (Smernica Rady č. 72/166/EHS, Smernica č. 90/232/EHS a Smernica č. 2000/26/EHS) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionalných obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia cestujúcich motorových vozidiel nezostali nepokryté. Zákon č. 381/2001 Z. z., v ust. § 15 od 01.01.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, tým spôsobom ako ho poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európe a preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi zodpovednej osoby tak, ako to poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európe. Preto si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi alebo voči obidvom subjektom súčasne (solidárne). Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to vo výške (v akom rozsahu) za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťiteľa plniť je preukázanie zodpovednosti za škodu, ktorá poškodenému vznikla. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody“ „škoda na zdraví“ v cit. ustanoveniach zák. č. 381/2001 Z. z. (§ 4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods. 1) a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby, vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým obeti dopravnej nehody ako poškodeným, za ktorú je možné priznať náhradu v peňažnej forme podľa § 13 ods. 2 Obč. zák., ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ cit. zák. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Obč. zák., preto nespadá do rozsahu povinného zmluvného postenia zodpovednosti žalovanej v 1./ rade za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zák. č. 381/2001 Z. z. Vzhľadom k tomu, že zodpovednosť poisteného, ktorá v danom prípade podľa vnútroštátneho súdu vyplýva z ust. § 11 a 13 Obč. zák., vznikla na základne dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje tomu, že na takýto druh zodpovednosti sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice Rady č. 72/166/EHS z 24.04.1972 a jej ďalšie zmeny 84/5/EHS z 30.12.1983, 2005/14/EHS z 11.05.2005 a 90/232/EHS z 14.05.1990. V tejto súvislosti odkazuje odvolací súd aj na obsah uznesenia ÚS 206/2015 zo dňa 29.04.2015. Aj podľa uznesenia ÚS SR III. ÚS 646/2015-30 zo dňa 16.12.2015 je potrebné vychádzať z toho, že pokiaľ žalovaná v 1./ rade zodpovedá za nemajetkovú ujmu (škodu) spôsobenú žalobcom v 1./ až 5./ rade, majúcu pôvod v prevádzke motorového vozidla, potom aj žalovaný v 2./ rade ako poisťovňa analogicky popri žalovanej v 1./ rade aj na túto osobitnú skupinu prípadov škôd v dôsledku zásahov do osobných práv fyzických osôb má povinnosť plniť podľa § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z., čím je teda daná jeho pasívna vecná legitímácia v konaní, nakoľko k poistnej udalosti došlo. Pokiaľ aj táto povinnosť žalovaných v 1./ a 2./ rade nie je zákonom výslovne upravená ako spoločná a nerozdielna, t. j. solidárna, podľa § 511 ods. 1 Obč. zák., má vzhľadom na povahu plnenia takúto možnosť založiť solidárnu povinnosť svojim rozhodnutím súd. Pokiaľ ide o účinky podaného odvolania zo strany žalovaného v 2./ rade, tak odvolací súd tieto vyhodnotil za také, že sa vzťahujú aj na žalovanú v 1./ rade a preto napadnutý rozsudok zrušil aj vo vzťahu k tomuto subjektu, ktorý odvolanie vo veci nepodal. Vychádzajúc z uvedeného je odvolací súd toho názoru, že medzi žalovanými v 1./ a 2./ rade ide o nerozlučné spoločenstvo v zmysle § 77 ods. 1 CSP, ktoré je determinované charakterom hmotnoprávneho vzťahu sporových strán. Hmotnoprávny charakter vzťahu sporových strán je v danom prípade potrebné charakterizovať ako pasívnu solidaritu na strane žalovaných v 1./ a 2./ rade, ktorá je nedeliteľného charakteru a vyplýva z povahy predmetu plnenia determinovaného obsahom zák. č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú

prevádzkou motorového vozidla ako aj ust. § 11 a § 13 ods. 2 Obč. zák. Ak žalobca žaluje viacerých solidárnych dlžníkov má záväzok každého takéhoto dlžníka samostatný osud. V danom prípade odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že žalovaní v 1./ a 2./ rade, resp. ich postavenie v tomto konaní je navzájom podmienené tým spôsobom, že úkony jedného zo žalovaných, vrátane podaného odvolania zaväzujú aj druhého zo žalovaných. Jedná sa totiž o akúsi obdobu vzťahu medzi príčinou a následkom, pretože na základe poisťnej udalosti, ktorá sa udiala žalovanej v 1./ rade sa požaduje súbežné nemajetková ujma aj od jej poisťovne, ako žalovaného v 2./ rade. V ďalšom konaní súd prvej inštancie pri zdôvodnení dostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaného v 2./ rade bude postupovať v smere naznačenom odvolacím súdom, pričom jeho odôvodnenie v tejto časti musí byť skoncipované v súlade s ust. § 220 ods. 2 veta tretia CSP tak, aby bolo presvedčivé.

9. Takisto súd prvej inštancie v ďalšom konaní bližšie odôvodní svoje myšlienkové postupy v tom smere, prečo každému zo žalobcov v 1./ až 5./ rade priznal tú istú výšku nemajetkovej ujmy, t. j. 16.500 eur, nediferencujúc pritom vzťah medzi rodičom a nebohým synom, vzťah medzi súrodencom a nebohým bratom, intenzita, ktorého a tým aj výška do úvahy prichádzajúcej nemajetkovej ujmy sa odvíja od viacerých kritérií: vek súrodenca, to či súrodenec s nebohým žil v spoločnej domácnosti a či mal založenú vlastnú rodinu alebo nie a intenzita vzájomných stretnutí. V prípade posudzovania intenzity vzťahu medzi žalobcom v 1./ rade, t. j. otcom nebohého a samotným nebohým, vezme zreteľ na to, počas akej doby vlastne tieto dve osoby nezdíeľali spoločnú domácnosť kvôli výkonu trestu odňatia slobody zo strany žalobcu v 1./ rade. V súvislosti s priznaním výšky nemajetkovej ujmy pre každého zo žalobcov v sume 16.500 eur nie je možné zistiť to, akým spôsobom súd prvej inštancie vlastne zohľadnil sa správanie žalovanej v 1./ rade po inkriminovanej dopravnej nehode, t. j. či takéto správanie malo alebo nemalo vplyv na výšku takto priznanej sumy, pre každého zo žalobcov.

10. Vo svojom novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

11. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).